

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Claudii Fleurii Abbatis Historia Ecclesiastica

Ab anno Christi 1618. usque ad annum 1620

Fleury, Claude

August. Vind. [u.a.], 1777

VD18 90118847

§. 73. Barnefeldii epistola ad Ordines Generales Hollandiæ & Frisiæ
Occidentalis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-67326](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-67326)

tiffimus Religionis Calvinianæ Martyr Sæc. XVII. A. C. 1619.
 proclamatus fuerit: Unde illa die, qua Barnefeldius decessit, necnon altera ad-
 huc die. Arminiani maximo numero Newill. pag. 179.
 ad supplicii locum confluxerant, qui Sabulum Martyris sui sanguine tinctum colligentes in pretiosis phialis religiose asservabant, quin ullus hosce fanaticos a superstitioso suo fervore abstertere auderet: Ceterum ex Gomaristis ferme omnes Barnefeldium tanquam hæreticum, ut vocabant, qualificatum traduxere: attamen Calviniani Pastores, ut ait Limborkius, *sub voce hæretici pro arbitrio ludunt, & nunc illos, nunc hos eo nomine censent, ut sive pro hæreticidiotent, sive contra, callide in utramque partem sese possint vertere.*

§. LXXIII.

Barnefeldii epistola ad Ordines Generales Hollandiæ & Frisiæ Occidentalis.

Infelix hic Barnefeldius, ut Adversarios suos forte meritorum recordatione ad miserationem flecteret, Hagæ Comitum imprimi curabat quamdam epistolam, in qua fusius sua in Rempubli-
 cam merita Ordinibus Hollandiæ & Frisiæ Occidentalis exposuit, quoniam
 vero ibidem multa aperiantur arcana,

Sæc. XVII. præcipua exin decerpere, hucque re-
A. C. 1619. ferre libuit: Erat autem tenoris fe-
 quentis., Advocati patriæ est, eam
 juste defendere, congregationes Ordinum
 Generalium procurare: Libellos supplices,
 & Demonstrationes ad ipsos recipere,
 & suo tempore offerre, omnia ipsis
 proponere; de his cum Nobilibus
 consulere: & post deliberationem,
 quod conclusum fuerit, vel uniformiter,
 vel secundum plura vota, omnibus
 declarare, & rationibus confirmare:
 deinde opiniones civitatum petere,
 secundum plura vota procedere & quod
 conclusum fuerit, ut effectui mandetur,
 curare.

Hoc munus vacavit in Hollandia,
 & Frisia Occidentali, anno millesimo
 quingentesimo octogesimo quarto, quan-
 do prædecessor meus Dominus Paulus
 Buys eidem renuntiavit. Et quando
 ex parte Hollandiæ, & Frisiæ Occiden-
 talis, anno millesimo quingentesimo
 octogesimo quinto cum aliis Nobilibus,
 & ex Civitatibus designatis, in prima
 mea legatione missus eram ad Regiam
 Majestatem Angliæ, idem Buysius, ex
 parte Ordinum Ultrajectensium, in An-
 gliam mittebatur. Post reditum meum
 ex Anglia, eodem anno, postquam duos
 tractatus cum suæ Majestatis Commis-
 sariis iniveramus, sincerum meum ani-
 mum

mum erga Principem Orangiæ, & suam Sæc. XVII.
 Excellentiam, Principem Mauritium, A. C. 1619.
 aperui: diligentem tunc operam dedi,
 ut gubernatio Hollandiæ, & Frisiæ Oc-
 cidentalis conferretur earum Ordinibus,
 ante adventum Comitis Leycester,
 quem existimabam eandem prætere,
 prout in Brabantia moris erat, & ut
 in Anglia intellexeram. Atque ita
 conclusum fuit secundum plura vota,
 non tamen sine magna contentione.

In fine anni millesimi quingentesi-
 mi octogesimali quinti, postquam Comes
 Leycester in hac patria ubique magno
 triumpho exceptus, & Hagæ in prin-
 cipio anni millesimi quingentesimi octo-
 gesimi sexti, tanquam Gubernator Ge-
 neralis, cum amplissima potestate, erat
 receptus; & Dominus Paulus Buys
 inter Ordines constitutus erat ex parte
 Provinciæ Ultrajectinæ; placuit Eque-
 stri Ordini, Nobilibus, & Civitatibus
 Hollandiæ & Frisiæ Occidentalis, hoc
 munus Advocati patriæ, alteri con-
 ferre. Tunc aliqui Nobilium, & Civi-
 tatum mittebantur Rotterodamum ad
 Magistratum; & me, ut hoc munus
 mihi offerrent, & ut liberari a Magi-
 stratu Rotterodamensi postularem.

Multis rationibus conabar, me ex-
 cusare, ob defectum necessarium par-
 tium; tum ad evadendam æmulatio-
 nem;

Sæc. XVII. nem; tum denique ob alias causas: quæ
A. C. 1619. tamen nihil profuerunt. Itaque hoc
 munus acceptare debui. Duas tamen
 petebam conditiones. Una erat, quod
 si vellent patriam Hispano tradere (quod
 non sine rationibus prægnantibus suspi-
 cabar) ipso facto ab hoc munere libe-
 ratus essem.

Altera, ut contra voluntatem meam
 non mitterer extra patriam: tum ut ne-
 gotiorum continuam seriem habere pos-
 sem: tum etiam ut Ordo a me institutus,
 in absentia mea non inverteretur.

Itaque grave hoc onus assumpsi in
 principio Martii anno millesimo quin-
 gentesimo octogesimo sexto, & omnem
 Ordinem turbatum inveni. Omnis au-
 ctoritas erat penes Comitem Leycester.
 Princeps Mauritius, & Comes Guiliel-
 mus ab eodem Comite suarum Gu-
 bernationum auctoritatem accipiebant.
 Zelandi de sua Quota disputabant, in
 onus Hollandiæ, & Frisiæ Occidenta-
 lis. Collegia supremi, & Provincia-
 lium Conciliorum, Quæstores, & Ma-
 gistratus Hagensis, ita Ordinibus Hol-
 landiæ adfecti erant, ut verbis & scri-
 ptis dubitarent, an Ordines Hollandiæ,
 & Frisiæ Occidentalis sufficientem ha-
 berent auctoritatem, ut quotizationem
 suam (ut vocant) seu contributionem
 exequi possent. Multi Rectores civi-
 tatum,

tatum, Ordinibus male affecti, ob difficultates inter illos ortas.

Sæc. XVII.
A. C. 1619.

Multi verbi Dei Ministri non amplius Ordines agnoscebant: apud Comitem Leycester agebant, insciis Ordinibus, pro Synodo Nationali. Militares viri in verba Comitis Leycester jurabant: & plebs magna ex parte Ordinibus male affecta: civitates, Graviensis, Venlonensis, & aliæ paulopost occupabantur ab Hispanis; Nuyssensis vi oppressa. Res Financiarum (ut vocant) seu contributionum valde confusæ: in sumendo mutuo duodecim pro centum dabantur ad interesse; & duo pro centum procurantibus. Onera multo graviora proventibus.

Vid. Supra
pag. 241.

Comes Leycester multa edebat *Edicta*, in quibus proprio nomine utebatur, & Sigillo. Navigationem non tantum intestinam, sed etiam vicinorum regnorum & locorum, *Edictis* sibi volebat subicere. In his omnibus valde perplexus eram: sed Deus animum addebat, ad has difficultates optimo modo superandas.

Excessus notabantur a primariis viris, inter quos erat Præses Vander-Myle, in rebus publicis tunc maxime versatus, & etiam ab aliquibus Equestris Ordinis & Civitatum agebatur de bello abbreviando. Non multo post
Ultra-

Sæc. XVII. Ultrajecti magna fuit mutatio: multi
 A. C. 1619. Seniores cives non tantum privabantur
 officiis, sed etiam urbem deserere
 cogebantur. Regimen penes extraneos.
Belleciere, Flander, creabatur Præses:
Agileus, Brabantinus, Procurator Ge-
 neralis: Prætura, Consulatus, & Quæ-
 stura Dominiorum, penes Brabantinos
 erant, & Flandros; & sic de ceteris.
 Paulus Buysius capiebatur. Reforma-
 tio Ecclesiæ Jacobi (in principio a pri-
 mariis ibi instituta) non satis pura:
 propterea fuit mutata.

Et quasi hæc non sufficerent, age-
 batur, ut nomine *Tribuni plebis* instru-
 mentum aliquod componeretur, quo
 Provincia Ultrajectina Regiæ Angliæ,
 tanquam Dominæ traderetur, sine ulla
 conditione, pro suo arbitrio. Interea
 Ordines Hollandiæ, & Frisiæ Occiden-
 talis, solliciti erant promissa sua Comiti
 Leycester præstare. Deponebant que-
 relas, ut de excessibus audirentur: sed
 verba & voces. Comes Haga disce-
 debat, ut per Doesburch, & Zutpha-
 niam ad bellum procederet. Machinatio
 Jacobi Reingout, & Stephani Paret,
 in lucem prodibat, & ex Chartis Rein-
 gout ostendebatur mutatio Ultrajectina
 ipsius consensu facta, & quod *vetus ser-*
mentum ibidem expurgari deberet.

i. Cor. 5.

Decre-

Decreta Synodi Nationalis divulgabantur: Ordines Generales faciebant difficultatem in approbandis illis, sine Provinciae suae consensu Ordinum: in quo Ordines Generales graviter offende-
 bant. Scribebatur, & praedicabatur contra ipsos. Ordines Hollandiae aliquantulum tempori serviebant, & Decreta per provisionem admittebant, ita tamen, ut Ordo Equestris, & Civitates, jus sibi retinerent, assumendi Ministros Ecclesiae, & deponendi. Comes Leycester & Concilium Statuum instrumentum dabant approbationis. Ordines de concionibus Seditiosis conquerebantur: sed dubie respondebatur, quod bene aliter compellerentur praedicare. Ordines petebant depositionem Reingout: quae in praesentia Comitis admittebatur: de qua discedens dicebat: *Nunc mea auctoritas est amissa.* Reingout jungit se Hispanis, & moritur Papista.

Saec. XVII.
 A. C. 1619.

Comes Leycester, volens in Angliam discedere, occulte egerat in Hollandia, ut Princeps Mauritius cum eo iret, cujus iter ego impedivi, ut mihi in plena Congregatione fuit objectum: & cum Comiti Leycester ejus excusatio proponeretur, dicebat, se bene intellexisse, quomodo res fuisset acta.

Comes Leycester descendens, duplex hic relinquebat instrumentum de nego-

Sæc. XVII. negotiis publicis. Post discessum Co-
A. C. 1619. mitis Standley, & Jorck, proditorie
 tradebant Hispanis Dauentriam, & Ar-
 cem ante Zutphaniam, ut postea Pa-
 ton Geldriam. Ordines Generales, in
 principio Februarii scribebant Comiti
 Leycester, atque etiam Angliæ Regi-
 næ, deponentes querelas, tam de a-
 ctionibus Comitis, quam suarum crea-
 turarum. Tunc Ordines extollebant
 auctoritatem Principis Mauriti, tan-
 quam Gubernatoris, ac Comitis Ho-
 henloe tanquam Vicarii Generalis, tra-
 dentes illis octoginta cohortes militum
 pro defensione patriæ.

Comes Leycester volens redire in
 hanc patriam anno millesimo quingen-
 tesimo octogesimo septimo suum præ-
 mittebat Secretarium, cujus intentio,
 & instructio, mea industria fuit cog-
 nita, & illi adempta. Comes redit in pa-
 triam: perdit civitatem Sluys. Plebs
 Middelburgensis seditionem excitat, in
 loco Abbatia. Comes prædictam se-
 ditionem fovet, & proficiscitur Dor-
 dracum. Ordines ad illum mittunt
 pro alia rerum dispositione: interea
 mihi ipsius nomine significatur, ut pro-
 ponam agendum de pace cum Hispanis.
 Ego conceptum illum manifesto. Quod
 ubi Comiti innotescit, ille jurare, pe-
 jurare, & sibi hoc commissum negare.
 Velo-

Velociter Hagam venit, mittens cohortes aliquas militares in terram Mosanam, & portum Delfensem.

Confiliarii, Wyngaerden (postea Præses) & Casenbroot, de nocte ad me veniunt, ut mihi significant, Comitem de me cogitare, ut me capiat, & in Angliam mittat. Noctu Delfum proficiscor: ubi intelligo, rumorem esse in Zelandia, & Principe Mauritio, me & aliis ex Ordinibus in Angliam mittendis. De hac re Delfi initur Consilium, & concluditur, ut Princeps Mauritijs sequenti die Haga discedat, sicut factum fuit. Domini Balcke, & Loosen eodem die ante prandium, ad me veniunt Delfum, ut mecum agant de reditu Principis Mauritijs: sed frustra.

Comes Leycester intelligens, Principem Mauritium, & Comitem Hohenloe, milites aliquos congregare, Ultrajectum discedebat: ubi negotiis pro arbitrio compositis Ecclesiæ (per quam Amstelodamum intelligebatur) dominari putabat. Sed conceptum illius manifestatio, & Hollandica fortitudo Consulibus, & Tribunis militum, Petri Boom, ipsius conatus impediabant. Comes discedebat Hornam; & Sacello (per quod Euckhuysia designabat) dominari cogitabat. Sed boni cives, ipsius conatus intelligentes e civitate illum excludunt.

Cum

Sæc. XVII.
A. C. 1619.

Sæc. XVII. Cum adhuc ageret Comes in Hol-
 A.C. 1619. landia Septentrionali, duo nova intel-
 ligebat, quæ illi displicebant. Unum
 erat, ipsius conatus in civitate Leyda-
 na non successisse, per quos aliqui ca-
 ptivi erant, alii fugitivi: paulopost Col-
 mam, Tribunum militum, Maude, Du-
 cem militum, & Jacobum Valmaer,
 Ecclesiæ Seniores, morte punitos.

Alterum, ipsius petitionem de non
 agendo pro pace cum Ordinibus, in An-
 glia non fuisse admissam: & de novo
 illi mandatum, ut per se vel alium An-
 glum, de pace agenda Ordinibus pro-
 poneret.

De quibus duobus dicebat tempus
 esse, ut sibi de capite caveret. Et ma-
 gna diligentia, non sine apprehensio-
 ne, proficiscebatur Ultrajectum, inde
 Dordracum, inde Ulyssingam, & ita
 in Angliam.

Agente Comite in Hollandia Sep-
 tentrionali, erant Comitatus Ordinum
 Harlemi, ut viciniore essent difficul-
 tatibus occurrentibus. Ubi extraneus
 Magistratus Ultrajectinus, tum literis,
 tum etiam diversis Prædicantibus, ver-
 balibus, propositionibus, instabat mul-
 tum, ut Comiti ab Ordinibus major
 conferretur auctoritas: ad quod ani-
 mose satis illis respondebatur. Incre-
 dibile est, quantis laboribus, non minus,
 & pe-

& periculis, binos illos annos transegerim: & quanta animositate difficultates superatae, & patria praeservata? Sæc. XVII.
A. C. 1619.

Quo ad pacem a Comite propositam primum, tum per extraordinarios Legatos a Regina Angliæ petitam; compertum est, hoc negotium in Comitibus statuum Generalium, inter deputatos Provinciarum, etiam inter membra & Civitates Hollandiæ, & Frisiæ Occidentalis, insuper inter Prædicantes, & populum conceptum esse, ut Regina ad talem petitionem induceretur: ita ut singulari labore, difficultate, & dexterritate, ad cavendam Provinciarum divisionem (inter quas Frisia ita pro pace zelabat, ut illius deputatis commissum esset, non tantum paci consentire, sed etiam de componenda illa serio cogitare) opus esset, qua in Angliam ad Regnam commissarii mittebantur, ut varias hujus negotii difficultates, & considerationes illi aperirent, quibus perspectis, & ponderatis, secundum prudentiam suam responderet. Quibus missis, Ordines honeste a pace tractanda excusabantur.

Quales obvenerint difficultates, anno millesimo quingentesimo octogesimo octavo & nono ob seditiones Medeblicensem, Montium Gertrudis Huesdanim, & ob alias varias urbes, & For-

Hist. Eccles. Tom. LVI. S tali-

Sæc. XVII. talitia, componenda: quid Princeps
A. C. 1619. Mauritius Concilio Anglicano scripserit, ad demonstranda injusta Snoii commercia, prætextu Religionis: qualis diligentia contra classem Hispanicam adhibita: contra intentionem, & propositam vim Principis Parmensis: contra civitatem, & Fortalitia Bergæ Zoumenfis, atque etiam terram Tholensem, adhibita; quanto negotia Provinciæ & Civitatis Ultrajectinæ, in mutando illegitimo Magistratu, successerint: quomodo Acta in pace componenda inter Anglos, & Hispanos, mihi innotuerint: quomodo invasio Castri Bredani præmeditata: quomodo Gubernationes Geldriæ, Ultrajectinæ, & Transifolanæ, mea industria, & opera, suæ Excellentiæ commissæ: quomodo Neomagum, & Gravia occupata atque Fortalitium ultra Neomagum extructum: invasa Fortalitia, Heydanum, & Steenberganum: quibus mediis hæc omnia præparata, directa, & ad bonum finem sint perducta, usque ad conatus anni millesimi quingentesimi nonagesimi primi, quando Zutphaniam, Dauentriam, Delfzyl, cum aliis propugnaculis, & circumjacentibus; Hulstum, & Neomagum successive eodem anno vincebamus: & quando Princeps Parmensis notabili damno perdiderit propugnaculum

lum ultra Neomagum: hæc inquam, Sæc. XVII.
omnia enarrare, nimis longum esset. A. C 1619.

Hoc tamen dicendum fuit, me etiam in his omnibus præcipuum instrumentum fuisse, atque brevi tempore, auctoritatem vestram majori honore, amore, & favore fuisse auctam, quam unquam antea.

Omnibus negotiis Ordinum, Belli, Politicæ, Justitiæ, & Financiarum, bene compositis, in principio anni millesimi quingentesimi nonagesimi secundi aperui vobis onus officii mei, de quo & alias conquestus fui atque ab eo liberari petii. Quod antea impetrare non potui, cum negotia non satis bene composita: nunc vero, cum omnia satis bono essent loco, serio liberari postulavi; neque aliam mercedem desideravi, quam nullis aliis applicari negotiis.

In seria hac petitione multæ me urgebant rationes: nominatim, quod, cum prædicto anno Exercitum visitassem, gravi premebar colica passione. Sed postulatio mea non fuit exaudita; imo majori honorabar stipendio, atque rogabar, in officio velle perseverare, quod ab omnibus membris, Civitatibus, & Collegiis desiderari declarabatur. In quo debui acquiescere: atque ita ab anno millesimo quingentesimo

Sæc. XVII. nonagesimo secundo usque ad annum
A. C. 1618. millesimum sexcentimum octavum
 officium meum continuavi.

Principem Mauritium ab anno millesimo quingentesimo octogesimo octavo usque ad annum millesimum sexcentimum sextum inclusive triginta sex diversis vicibus, aut vocatus, aut missus, in exercitu visitavi; ut omnia recte succederent, & dirigerentur, quod etiam factum fuit, & frequenter præter omnium opinionem. Interea quatuor adhuc legationes regias obivi, & ad felicem exitum perduxi. Tractatus etiam de componenda pace, ex parte Cæsaris, Principis Parmensis, Archiducis Ernesti, & Archiducis Alberti, etiam nomine Ordinum Generalium adversæ partis ut non inirentur, allaboravi.

Cum Reges Franciæ, & Angliæ successive cum Rege Hispaniarum, & Archiduce Alberto inivissent pacem; & cum ultimis novem belli annis plura onera sustinuissemus, quam omnes proventus, & contributiones, licet multum auctæ, profuissent, idque ultra viginti sex milliones florenorum: cumque duobus postremis annis, modicum gloriæ fuisset adepti, & multum damni sustinuissemus, atque in majori essemus periculo, ob duos conatus bellicos

licos infeliciter impeditos: & cum au- Sæc. XVII.
 xilia Germaniæ incertiora essent, & A. C. 1619.
 difficiliora, quam antea; ita ut ex o-
 nerum incremento, metuendum esset,
 ne patria ad desperatum perveniret fi-
 nem; ut ante triennium, Consilarii &
 Quæstores monuerant: & cum ultimo
 triennio, onera patriæ excessissent pro-
 ventus, intra sex, & septem milliones
 florenorum: nemini ratione utenti mi-
 rum videbitur, quod cum innotuisset,
 Regem Hispaniarum, & Archiduces,
 volentes patriæ permittere jura, & li-
 bertatem; atque ita cum Ordinibus a-
 gere, non tanquam subditis, sed tan-
 quam liberarum Provinciarum regenti-
 bus, in quibus nihil prætenderent, ut
 ad honestum, & certum finem diutur-
 ni, cruenti, & pretiosi belli pervenire-
 tur, expedire visum sit, hujusmodi
 tractatui consentire.

In quo tractatu, cum communi con-
 sensu, in præsentia legatorum Regum,
 Franciæ, Angliæ, Daniæ, Principum
 Electorum, Palatini, Brandenburgens-
 is, & variorum Evangelicorum Du-
 cum Germaniæ, convenissemus, prima
 apparuit contrarietas actionum mearum
 tam in Congregatione, quam per libel-
 los famosos, idque instinctu eorum, &
 opera, quibus hic tractatus displicebat.

Obsequia mea, unitis Provinciis ex-
 hibita

Sæc. XVII. hibita sunt hæc: Inprimis quod quin-
A. C. 1619. que legationum Regalium munus obi-
 verim, in quibus quatuor prioribus om-
 nia diremi, & Dux verbi fui. Prima
 legatio fuit anno millesimo quingente-
 simo octogesimo quinto, in qua impetra-
 batur a Regina Angliæ per provisio-
 nem, auxilium quatuor millium mili-
 tum ad liberandam Antverpiam: de-
 inde promittebatur auxilium quinque
 millium peditum, & mille equitum,
 alendum, durante tempore belli: præ-
 ter milites præfidiarios Brilæ, Fortali-
 tiorum Uliffingæ, & Rammekeus: quæ
 civitates, & loca illi fuerunt oppigno-
 rata. In secunda legatione anno mil-
 lesimo quingentesimo nonagesimo octavo
 a Rege Franciæ impetrabantur, per
 annos quatuor, Ordinibus generalibus
 concedendi tres milliones, & novies
 centena millia florenorum: deinde sin-
 cerus suæ Majestatis adfectus, & ani-
 mus erga Provincias unitas. In tertia
 legatione, eodem anno a Regina An-
 gliæ impetrabatur, ut cessaret a tra-
 ctanda pace; licet Rex Franciæ cum
 Rege Hispaniarum, & Archiducibus,
 Veruesiæ pacem iniisset. In quarta
 legatione, impetrabatur a Regina An-
 gliæ, remissio tertiæ partis debitorum,
 nimirum centum, & viginti centeno-
 rum millium florenorum: ita ut post
 mul-

multas difficultates conveniremus in Sæc. XVII.
 octoginta centena millia pondo: & ter- A. C. 1619.
 minus persolvendæ mediæ partis, ni-
 mirum 4000000. pondo, præscribatur
 viginti annorum, cum tamen secundum
 contractum anno millesimo quingente-
 simo octogesimo quinto, tota solutio in-
 tra quatuor annos fieri debuisset: al-
 terius mediæ partis terminus præscri-
 bendus fuit dilatus. In quinta legatio-
 ne apud præsentem Regem Angliæ con-
 cludebatur, ut Rex in Scotia assume-
 ret intra duo, & tria millia militum,
 in Subsidium Provinciarum unitarum:
 & consentiebat, ut Rex Franciæ pro
 illo anno, Ordinibus mitteret tredecim
 centena quinquaginta millia pondo:
 duas tertias partes nomine Regis Fran-
 ciæ, & tertiam partem nomine Regis
 Angliæ in Solutionem eorum, quæ Rex
 Franciæ Regi Angliæ debebat. Ex
 quo contractu, Rex Franciæ pro tertia
 parte Regis Angliæ, anno millesimo
 sexcentesimo tertio solvit tres milliones,
 quadringenta & quinquaginta millia
 pondo; & pro se duplum; in univer-
 sum decem milliones, trecenta, &
 quinquaginta millia pondo. Ex his
 quinque legationibus regalibus, & con-
 tractibus, secutum fuit, Reges Fran-
 ciæ, & Angliæ concessisse Ordinibus
 ultra ducenta & quinquaginta centena
 S 4 millia

Sæc. XVII. millia pondo, quibus Provinciæ unitæ
A. C. 1619. (mea maxime industria) liberatæ sunt:
 & Obligationes atque civitates oppigno-
 ratæ cum fortalitiis redditæ. Secun-
 do, quod omnibus fere resolutionibus
 expeditionum bellicarum, tam Secre-
 tarum, quam aliarum, ab anno mille-
 simo quingentesimo octogesimo octavo
 hucusque interfuerim: & ut ad opta-
 tum finem pervenirent, ultra trigefies
 septies, suæ Excellentiæ in castris af-
 sociatus fuerim; interdum uno mense,
 interdum plus, minusve, pro negotio-
 rum necessitate, in exercitu manserim.
 Tertio, quod præcipuum instrumentum
 fuerim, quod plus quam viginti annis,
 dexteritate quadam, & industria, om-
 nes pacis componendæ tractatus, cum
 Hispanis, & illis adhærentibus, negati
 sint, quamdiu cum indigenis, ut sub-
 ditis, agere volebant. Qua conditio-
 ne omiſſa, declarantes, has Provincias
 esse liberas, in quas nihil juris ipsi,
 aut eorum hæredes prætenderent, &
 tali qualitate volentes agere cum Or-
 dinibus; contractu jam inchoato, (in-
 terventu legatorum, Regum Franciæ,
 Britanniæ, Daniæ, diversorum Ele-
 ctorum, & Principum Germaniæ, his
 Provinciis amicitia, & affinitate jun-
 ctorum,) de cuius optimo, honesto &
 certo fine sperabatur; cæpi difficultati-
 bus

bus summis, laboribus, periculis, & constantia, negotium hoc ad prædictum finem pro parte dirigere, donec contractus fuit conclusus: quo jam decem annis, cruentum, grave, & sumptuosum bellum in Belgio cessavit. Quarto, quod principale fuerim instrumentum ad avertendum pravum, & periculosum conceptum Comitis Leycester, & sibi adhærentium: & quod infelix illius Gubernatio biennalis, Provincias unitas in ruinam, & manus Hispanorum non deduxerit. Quinto cum initio Officii mei, Advocati patriæ, omnia negotia in extrema essent confusione, & nomen Ordinum valde odiosum; quod paucis annis, omnia negotia in meliorem ordinem, unionem, & auctoritatem inter Ordines, suam Excellentiam, tamquam gubernatorem, Collegia summi, & Provincialium Conciliorum, Quæstorum, Officiariorum, & Magistratuum civitatum, & plebis, sint deducta. Sexto, quod etiam capita, Admirales, Superiores, Ministri justitiæ militaris, Colonelli, Capitanei, Officarii, & milites, terra marique servientes, Ordines Hollandiæ & Frisiæ Occidentalis, tamquam stipendia solventes, agnoverint, fidem & obedientiam juraverint: suam Excellentiam, tamquam Capitaneum Generalem

Sæc. XVII. lem in exequendis resolutionibus, &
 A. C. 1619. mandatis Ordinum, debite honorave-
 rint: ut omnibus in publicis functioni-
 bus notum est. Quod etiam personæ
 Ecclesiasticæ, multis annis, ordines
 tamquam legitimos suos Superiores ag-
 noverint. Ita quod intra triginta fere
 annos, quibus Ordines interdum mi-
 nistros habuerunt, intra triginta & qua-
 draginta cohortes equitum, intra tre-
 centas & quadringentas cohortes pedi-
 tum; & plusquam centum Capitaneos
 mari fervientes, nunquam seditio, aut
 proditio inter eos fuerit; & commu-
 nitas in pace, quiete, & reverentia
 suorum legitimorum Rectorum, sit
 detenta.

Quæ res extraordinaria, notabilis,
 & consideranda est, maxime inter tot
 diversas nationes: cum præter intra-
 neos, intra idem tempus, ministrave-
 rint integræ interdum legiones Germa-
 norum, Francorum, Anglorum, Scoto-
 rum, Helvetiorum, & Gallorum; in-
 terdum pauciores. Qui hæc iusto ju-
 dicio trutinant; & legunt ea, quæ an-
 tiquitus contigerunt; atque etiam per-
 pendunt, quæ quatuordecim annis an-
 tea, inter nos & durante continuo hoc
 bello, a parte Hispanorum contigerunt,
 occasionem habebunt, Deum omnipo-
 tentem Dominum laudandi. Omnes
 poten-

potentes & Magnates, etiam viri gra- Sæc. XVII.
 ves, & Docti, de his optime judi- A. C. 1619.
 carunt.

Quibus ordines & sua Excellentia, non tantum apud intraneos Provincia- rum unitarum, vicinos, Reges, Electo- res, Principes, & Respublicas, longe quoque positas; sed etiam apud Hispanos, & sibi adhærentes in honore ma- xime, & reverentia sunt.

Septimo, non parvi meriti æstimandum est, quod etiam præcipuum, & continuum instrumentum fuerim, quod fides Ordinum ita creverit, cum ante meum Officium, Ordines nullam fidem haberent, ut suo nomine pecunias mutuo sumerent ad interesse; atque ideo magnæ pecuniarum summæ, quæstorum suorum nomine, mutuo acceptæ sint; pro quibus per decem aut duodecim annos, duodecim pro centum ad interesse per annum, & duo pro centum pro artefactoria dari debuerint; redditus redimibiles ad duodecim nummum & personales ad sextum nummum, & ut plurimum vi quadam, & auctoritate debuerint vendi; quod nunc in fide Provinciarum, ultimæ pecuniæ mutuo sumptæ sint ad nummum decimum sextum pro interesse, & ad tertiam partem pro centum, pro artefactoria; redditus redimibiles ad nummum deci-

Sæc. XVII. decimum sextum, & personales ad
 A. C. 1619. nummum nonum.

Anno eo, quo meum Advocati officium suscepi, Receptor Generalis quinque aut sex annorum computum reddere debebat. Quæstores communium mediorum, aliqui quatuor annorum: Quæstores spiritualium & aliorum bonorum, aliqui multo plurium annorum, quæ etiam reformata sunt, ita ut nunc communium mediorum singulis Semeſtribus; & aliorum, ut minimum, singulis annis computus reddatur.

In ingressu officii mei, magnis difficultatibus & gravamine poterant ordines Hollandiæ, & Frisiæ Occidentalis, pro generalitate, in sumptus militares, adferre circiter octodecim centena millia pondo per annum: & modo per annum persolvunt quadraginta duo centena millia pondo.

Sed notandum est, quod onera militaria, intra triginta duos hos annos officii mei, ita excreverunt, ordines plura expendere nunc debeant pro particularibus oneribus Hollandiæ, & Frisiæ Occidentalis, quam anno millesimo quingentesimo octogesimo sexto poterant, tam pro oneribus generalitatis, quam in particulari pro Hollandiæ & Frisiæ Occidentalis; nimirum ultra duos milliones florenorum. Qui tamen ultra præ-

prædicta quadraginta duo centena mil- Sæc. XVII.
lia pondo ex proventibus Provinciarum A. C. 1619.
inveniri, & persolvi possunt.

Et quamvis melius sit, patriam gravare, quam perdere: prudenter tamen, & caute notandum est, (ut etiam per Collegia summi, & Provincialium Conciliorum, & Quæstores anno millesimo sexcentesimo quarto admoniti sumus) si plus excrescant onera, quam proventus, patriam in extremam ruinam deducendam. Quod si decem ultimis annis, æqualia fuissent onera, decem annorum priorum oneribus, excrevissent particularia onera Hollandiæ, & Frisiæ Occidentalis fere ad quatuor miliones florenorum per annum. Quod (præter alia multa præmeditata, & non præmeditata pericula, & gravamina) per induciarum contractum fuit impeditum.

§. LXXIV.

Comitia a seditiosis Bohemice Ordinibus indicta.

Prælagiebant interim futuram hujus Merc. Gal-
anni calamitatem varia ostenta, & lob. t. 12. l. 3.
quidem Januario vergente prope Fran- Nicol. Bellus
cofordiam ingens terræ motus non sine lib. 3.
magna populi consternatione deprehen-
debatur, Nidda quoque fluvius suppres-
so